

การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Study of the Problems of Pre-Service Teachers of Art Education at the Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

กิตติมา เก่งเขตรกิจ¹ เกียรติศักดิ์ ล้วนมงคล² และอรอุมา สอนงาย³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา ส่วนที่ 2 คือ แบบสอบถามปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ($\bar{X}=4.11$) ด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.89$) ด้านที่ 3 ด้านภาระงานครู พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ มีการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=4.44$) ความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตรงสาขา เนื่องจากในโรงเรียนมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ประกอบด้วยสาระทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ นักศึกษาได้รับมอบหมายจากครูพี่เลี้ยงให้ช่วยสอนในวิชาหรือสาระที่ไม่ตรงกับสาขาตนเอง

คำสำคัญ: นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ABSTRACT

In this research investigation, the researcher examines the problems of pre-service teachers of Art Education at the Faculty of Education, Ramkhamhaeng University in the first semester of the academic year 2019. The research instrument was a three-part questionnaire. Part One was the demographic data of the teachers under study. Part Two was a rating scale questionnaire eliciting problems related to field experience in the teaching profession of Art Education. Part Three concerned other opinions regarding field experience in the teaching profession. Findings are as follows. The first aspect was the factor affecting performance. The problem found at the highest level was the activities performed in a school ($M = 4.11$). The second aspect

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ โรงเรียนสาริตถ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

was the students. The problem found at the highest level was the students' lack of interest in learning media (M = 3.89). The third aspect was the teachers' workload. The problem found at the highest level was participation in school activities (M = 4.44). An opinion affecting the field experience of the teachers under investigation were that they were of the opinion that there was a lack of teachers in the field of Art Education. The school had an art learning area consisting of visual arts, music, and performing arts. However, pre-service teachers were assigned by their mentors to teach subjects or learning areas that were not relevant to their majors.

Keywords: Art Education Students, Field Experience in Teaching Profession

บทนำ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีที่เปิดโอกาสทางการศึกษา มีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คือ เน้นการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีความรู้คู่-คุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ทักษะ และความสามารถที่เป็นประโยชน์ เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชนและประเทศชาติ (ภาควิชาหลักสูตรและการสอน, 2562)

โดยภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่มีการจัดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต- หลักสูตร 5 ปี ซึ่งผลิตครูครอบคลุมในหลายสาขาสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในโรงเรียน สาขาศิลปศึกษาเป็นสาขาวิชาที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน เนื่องจากศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพซึ่งมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ อริยพร (2550) กล่าวถึงความสำคัญของศิลปศึกษาว่า สาขาวิชาศิลปศึกษา (Art Education) เป็นสาขาวิชาหนึ่งทางด้านการศึกษามีลักษณะเป็นวิชาชีพเฉพาะ นั่นคือ มีศาสตร์ทางด้านศิลปะ (Art) และศาสตร์ทางด้าน

การศึกษา (Education) บูรณาการลักษณะเด่นทั้งสองศาสตร์รวมกันอยู่ในสาขาวิชาศิลปศึกษา และเป็นสาขาวิชาที่จำเป็นและสอดคล้องต่อการผลิตครูในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระของหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น คุณภาพของผู้เรียนในวัยเยาว์จะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากการที่ได้รับการสอนจากครูศิลปะที่มีคุณภาพ

การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาเฉพาะสาขา โดยในปีสุดท้ายของหลักสูตรนักศึกษาจะต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาจำนวน 12 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษาละ 6 หน่วยกิต การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตรการผลิตครู เนื่องจากนักศึกษาต้องนำความรู้ ทักษะ เจตคติที่บ่มเพาะมาตลอดหลักสูตรนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นเกณฑ์การผลิตบัณฑิตครูที่เป็นมาตรฐานสำคัญขององค์การวิชาชีพอย่างคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ (คุรุสภา, 2562)

ทางภาควิชาหลักสูตรและการสอนมีข้อปฏิบัติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปฏิบัติงานในโรงเรียนตลอดวัน มาเฉพาะชั่วโมงสอนไม่ได้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน และบุคลากรฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน เป็นต้น (จันทร์ชัย และคณะ, 2558)

จากการที่คณะผู้วิจัยได้สนทนากับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในวิชาสัมมนาการสอนซึ่งจัดให้นักศึกษาได้มาสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อมูลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนเครือข่าย ซึ่งนักศึกษาได้ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปแล้วจำนวน 2 สัปดาห์ พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านการสอน ปัญหาการควบคุมชั้นเรียน และปัญหาอื่นๆ สนธิ และคณะ (2560) กล่าวถึงปัญหา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาสังคมศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล เช่น ด้านผู้เรียน การเตรียมการสอนปัญหา การจัดทำสื่อและอุปกรณ์การสอน การควบคุมชั้นเรียนปัญหา เป็นต้นปัญหาที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่าการเตรียมประสบการณ์และความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นั้นควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตอบสนองต่อ ความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น

รัฐพล และคณะ (2561) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของนักศึกษาขณะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือว่าเป็นการเตรียมตัวสู่อาชีพครู ซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้น้อย ต้องการได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ ทั้งงานสอนและงานต่างๆ โดยอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ต้องกำกับ ดูแล และส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการความเป็นครูอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาออกสู่การทำงานบริการวิชาชีพครูในสังคมที่รองรับการตอบสนองการเป็นแบบอย่างที่ดีของผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษา

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องวิจัยศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาศิลปศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาสภาพปัญหาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายของมหาวิทยาลัย

รามคำแหง การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะศึกษาศาสตร์ที่เป็นหน่วยงานในการผลิตบัณฑิตครูให้มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและ และมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของประชากรในประเทศ

วัตถุประสงค์

ศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา

ขอบเขต

1) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ วิชาที่ได้รับมอบหมาย ภาระงานครู

ตัวแปรตาม คือ ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2) ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาควิชาหลักสูตรและการสอน 14 สาขา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 518 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา จำนวน 18 คน

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากคณะผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา จึงต้องการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขานี้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ความคิดเห็น เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยเพศและอายุ

ส่วนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ด้านผู้เรียน และด้านภาระงานครู

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาหรือความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือด้วยการหาค่า IOC จากนั้นจึงหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ Cronbach's Alpha Coefficient ค่า $r = .914$ (สุวิมล, 2546)

5. วิธีรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

2) ยื่นโครงร่างวิจัยต่อคณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3) ดำเนินการติดต่อขอเก็บข้อมูลกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4) ทำการสุ่มตัวอย่างจากนั้นขอพบกลุ่มตัวอย่างและทำการชี้แจงทุกประสงค์เพื่อขอทำการวิจัย

พร้อมทั้งกำหนดวันเวลาสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งขั้นตอนต่างๆ ในการทดลองให้ผู้เข้าร่วมการทดลองได้รับทราบและลงนามยินยอมขอรับการวิจัย

5) ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยตามแผนการวิจัย

6) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์และแปลผลในรูปแบบเรียงความ

6. สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาหรือความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยการสรุปความจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจำแนกตามเพศ

	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	7	38.9
	หญิง	11	61.1
	รวม	18	100

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 61.1 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 38.9

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของจำแนกตามอายุ

	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
อายุ	20-25 ปี	8	44.4
	26 ปีขึ้นไป	10	55.6
	รวม	18	100

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีอายุอยู่ในช่วง 26 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4

ตารางที่ 3 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความเหมาะสมในการเดินทางจากที่พักมาโรงเรียน	3.33	1.19	ปานกลาง
2	ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งของโรงเรียน	3.56	1.10	ปานกลาง
3	ความเหมาะสมของสถานที่ภายในโรงเรียน ห้องพัก	3.56	1.10	ปานกลาง
4	ความเหมาะสมห้องเรียนกับวิชาที่ได้รับมอบหมาย	3.67	1.19	ปานกลาง
5	การจัดเวลาในการปฏิบัติงานประจำวันอย่างเหมาะสม	3.67	1.08	ปานกลาง
6	การปรับตัวกับบุคลากรในโรงเรียน	3.78	1.40	ปานกลาง
7	การทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยง	3.83	1.50	ปานกลาง
8	การทำงานร่วมกับเพื่อนฝึกสอน	3.89	1.45	ปานกลาง
9	การทำงานร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.83	1.42	ปานกลาง
10	การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน	4.11	1.13	มาก
เฉลี่ยรวมด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน		3.72	1.26	ปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ การปฏิบัติ

กิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ($\bar{X}=4.11$) รองลงมาคือ การทำงานร่วมกับเพื่อนฝึกสอน ($\bar{X}=3.89$) และการทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยง ($\bar{X}=3.88$) การทำงานร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.83$)

ตารางที่ 4 ด้านผู้เรียน

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2.1	ความสนใจต่อผู้สอนในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.72	0.83	ปานกลาง
2.2	ความสนใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาวิชา	3.61	0.78	ปานกลาง
2.3	ความสนใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้	3.72	0.89	ปานกลาง
2.4	ความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนรู้	3.89	0.83	ปานกลาง
2.5	มีทักษะการปฏิบัติ/สร้างผลงาน	3.50	0.92	ปานกลาง
2.6	มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับปฏิบัติ	3.17	1.04	ปานกลาง
2.7	การสร้างผลงานตามกำหนดเวลา	3.39	0.98	ปานกลาง
2.8	ผลงานเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผล	3.11	0.76	ปานกลาง
2.9	การปรับปรุง แก้ไขผลงานตามที่ครูแนะนำ	3.33	0.84	ปานกลาง
2.10	ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ ต่อการใช้งาน	3.39	1.14	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวมด้านผู้เรียน	3.48	0.90	ปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านผู้เรียน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือ ความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนรู้

($\bar{X}=3.89$) รองลงมา คือ ความสนใจต่อผู้สอนในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{X}=3.72$) และความสนใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.72$)

ตารางที่ 5 ด้านภาระงานครู

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.1	มีการเตรียมการสอน	3.78	0.73	ปานกลาง
3.2	มีความเข้าใจในโครงสร้างรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย	3.83	0.71	ปานกลาง
3.3	มีทักษะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบของโรงเรียน	3.72	1.02	ปานกลาง
3.4	มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.89	0.68	ปานกลาง
3.5	มีการควบคุมชั้นเรียน	3.61	0.92	ปานกลาง
3.6	มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้	3.89	0.96	ปานกลาง
3.7	มีการใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.39	1.04	ปานกลาง
3.8	มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	3.67	0.84	ปานกลาง
3.9	มีการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนอกเหนืองานสอน	4.22	0.88	มาก
3.10	มีการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	4.44	0.70	มาก
เฉลี่ยรวมด้านภาระงานครู		3.84	0.85	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านภาระงานครู พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ มีการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา คือ มีการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนอกเหนืองานสอน ($\bar{X}=4.22$) และมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.89$) ทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.89$) ผลการวิจัยตอนที่ 3 สภาพปัญหาหรือความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาหรือความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตรงสาขา เนื่องจากในโรงเรียนมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่ประกอบด้วยสาระทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ นักศึกษาได้รับมอบหมายจากครูพี่เลี้ยงให้ช่วยสอนในวิชาหรือสาระที่ไม่ตรงกับสาขาตนเอง

สรุปและวิจารณ์ผล

การศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา โดยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร และคณะ (2560) ว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น เนื่องจากบางโรงเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานวิชาการมากเกินไป ทำให้บางครั้งสอนไม่ทันตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปัญหารองลงมาคือ การทำงานร่วมกับเพื่อนฝึกสอน การปรับตัวบุคลิกภาพในโรงเรียน ซึ่งมักเป็นปัญหาที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยเฉพาะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 พบโดยประวีณา (2559) ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเตรียมการสอน ด้านครูพี่เลี้ยง และด้านโรงเรียนฝึก

ปฏิบัติการวิชาชีพครูว่า ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการสอน ควรให้นักศึกษาเข้าไปพบหัวหน้ากลุ่มสาระ และครูพี่เลี้ยง เพื่อทำความเข้าใจกับหลักสูตรสถานศึกษารูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเตรียมแผนสำรองรองรับกรณีที่มิกิจกรรม สำหรับโรงเรียนที่ให้นักศึกษาสอนวิชาอื่นๆ ที่ไม่ถนัด โรงเรียนควรชี้แจงระเบียบหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อการเรียนรู้มากที่สุด เนื่องจากสาขาศิลปศึกษามีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น การวาดภาพระบายสี ต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ การวาดภาพระบายสี และต้องอาศัยสื่อการเรียนรู้มาขยายความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้น การมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้สุพจน์ และจุมพล (2555) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์แบบผสมผสานส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนไว้ว่า การสอนผสมผสาน ได้แก่ การบรรยาย การใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายจากห้องปฏิบัติการทางศิลปะ จากภาพถ่ายจากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้วิธีสอนและสื่อที่หลากหลายจึงเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองความคิดได้ดี ปัญหารองลงมาคือ ความสนใจต่อผู้สอนในฐานะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และความสนใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือฝึกสอนดังนั้นถือเป็นงานท้าทายของนักศึกษาที่จะจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจตามที่ตนเองเรียนมา Kit (1998) กล่าวว่า สิ่งสำคัญสำหรับครูฝึกหัด ที่มีความเชื่อด้านการสอนและการเรียนรู้ทางศิลปะซึ่งเกิดจากประสบการณ์ในชั้นเรียนนั้น คือ การจัดการเรียนการสอนศิลปะให้กับผู้ที่ไม่มีความรู้เฉพาะทางศิลปะเช่นเดียวกันกับศิลปินให้มีทักษะทางศิลปะได้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจริงในโรงเรียนจึงถือเป็นการสร้างประสบการณ์ทางการสอนให้กับนักศึกษาข้อที่

เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับปฏิบัติ

3. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ด้านภาระงานครู เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาศิลปศึกษามีปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนอกเหนืองานสอน เนื่องจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีภาระงานเช่นเดียวกันกับครูประจำการทำให้มีภาระงานอื่นมากและส่งผลกระทบต่องานสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ (2558) กล่าวถึง ประสิทธิภาพของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า การใช้เวลาปฏิบัติภาระงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในทางลบ เนื่องจากภาระงานครูมีภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน เช่น การเข้าเวร งานธุรการ งานพัสดุ งานทะเบียน งานฝ่ายปกครอง เอกสารประเมิน งานประชุม งานอบรม ปัญหารองลงมา คือ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาของบรรจงจิต (2551) ศึกษาเรื่องบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะพบว่า การสร้างบรรยากาศให้เกิดสุนทรีย์ภาพและบรรยากาศส่วนใหญ่นำดี โดยการจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ ทำให้ผ่อนคลายความเครียด มีความสุขมากขึ้น รับรู้ถึงความงามในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ Donna Mathewson Mitchell (2015) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนศิลปะว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียน ทั้งวัสดุ และทรัพยากรต่างๆมีส่วนส่งเสริมการสร้างสร้งงานศิลปะครูและนักเรียนใช้พื้นที่ในห้องเรียนสำหรับการสร้างผลงาน การสาธิต การพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษามีปัญหาความเข้าใจในโครงสร้างรายวิชาที่ได้รับมอบหมายกับทักษะในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพล และคณะ (2561) กล่าวถึงสภาพและความต้องการจำเป็นของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า นักศึกษาต้องการได้รับคำปรึกษาและแนะนำเรื่อง

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ข้อที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ การจัดทำสื่อการเรียนรู้

4. จากข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาหรือความคิดเห็นอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดแคลนผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตรงสาขาเนื่องจากในโรงเรียนมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่ประกอบด้วยสาระทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ นักศึกษาได้รับมอบหมายจากครูพี่เลี้ยงให้ช่วยสอนในวิชาหรือสาระที่ไม่ตรงกับสาขาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เสนอว่าควรส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม พร้อมทั้งอบรมการทำสื่อการสอนที่ตอบสนองกับผู้เรียนในปัจจุบัน และในการศึกษาครั้งต่อไปเสนอว่าควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับการอนุเคราะห์จากโครงการห้องปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาทักษะการทำวิจัยสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนการแก้ไขข้อผิดพลาดกระทั่งโครงการนี้สำเร็จ ขอขอบคุณสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้จัดโครงการที่ช่วยพัฒนาผลงานวิชาการให้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกท่าน สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศึกษาที่ร่วมแรง ร่วมใจทำให้บทความวิจัยในครั้งนี้สำเร็จเสร็จสิ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนรัชชัย อธิเกียรติ และคณะ. 2558. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ. 2562. มาตรฐานและเกณฑ์ในการรับรองปริญญา (Online). <http://www.ksp.or.th/ksp2018>, 19 มิถุนายน 2562.
- บรรจงจิต เรืองณรงค์. 2551. ศึกษาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ทัศนศิลป์) ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประวีณา เอี่ยมยี่สุน. 2559. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1 (The 1st RUSNC) (796-806). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- พรทิพย์ ทับทิมทอง. 2558. การวิเคราะห์ผลการใช้เวลาในการปฏิบัติภาระงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ และพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2562. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (online). <http://www.edu.ru.ac.th/cur/index.php/vision-menu>, 17 มิถุนายน 2562.
- รัฐพล พรหมสะอาด สุรัชย์ มีชาญ และอรอุมา เจริญสุข. 2561. การนำเสนอแนวทางการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ฝึก

- ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. วารสารวิชาการ และวิจัยสังคมศาสตร์. ปีที่ 13 (ฉบับที่ 38), 119-134.
- สุนทรี จงวงศ์สุข ธัญญาพร กองพันธ์ อภัยชนม์ สัจจะพัฒนกุล กล้าหาญ พิมพ์ศรี และวริศรา ตั้ง คำว่า นิช 2560 . การศึกษา ปัญหาและความต้องการในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชา สังคมศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ตสงคราม. วารสารครูพิบูล. ปีที่ 4 (ฉบับที่ 1), 12-22.
- สุพจน์ บุญญา และจุมพล ราชวิจิตร. 2555. การจัด กิจกรรมการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์โดยใช้ เทคนิคการสอน แบบผสมผสานสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสาร ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 5 (ฉบับที่ 3), 124-131.
- สุวิมล ตีรกานันท์. 2546. การใช้สถิติในงานวิจัยทาง สังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อริยพร คุโรตะ. 2550. การพัฒนามาตรฐานหลักสูตร และการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับ ปริญญาบัณฑิต ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Donna, M. M. 2015 . Examining practice in secondary visual arts education. International Journal of Education and the Arts, 16 (17) . Retrieved from <http://www.ijea.org/v16n17/>.
- Kit, G. 1998. Beliefs of Preservice Teachers toward Art Education. Studies in Art Education, Vol. 39, No. 4 (Summer, 1998), pp. 35